

téma čísla

Daňové výdaje

ZDP po novele

Dohody
a zdravotní pojištění

daň z příjmů • DPH
ZP • mzdy a odvody

1 0 0 0

řešení

3-4 / 2025

XXIV. ročník

Vážení čtenáři!

pokud má výdaj daňovou uznatelnost a může snížit základ daně z příjmů, jedná se o daňový výdaj. Nedaňový výdaj základ daně nesníží. Do dané problematiky Vás uvedeme v první kapitole **Daňové a nedaňové výdaje**.

Jak rozlišuje zákon **daňové a nedaňové rezidenty**, kdo je **poplatníkem v paušálním režimu**, nebo jak je to s vypořádáním společného jmění manželů? Řešení nabízí *Ing. E. Sedláková* v kapitole **Zákon o daních z příjmů – novela**.

V kapitolách *Daně v praxi*, *Postupy účtování* a *Zaměstnávání* naleznete řešení otázek: **Příjem z prodeje nemovité věci**, **Nesplacený podíl na zisku**, **Spolupracující osoba**, **Zánik pojištění s výplatou odkupného**, **Zrušení plátcovství DPH**, **Prodej nemovitostí – účtování úroků**, **Odvod pojistného ze skutečné výše příjmu** a další.

Co můžete najít v dalších periodikách? Poradce 7-8/2025 – **Zákon o daních z příjmů po novele s komentářem**; DÚVaP 5-6/2025 – **Automobil v podnikání, Zaměstnanécké benefity**; DaÚ 4/2025 – **Jazykové vzdělávání zaměstnanců – daňové řešení**; PaM 4/2025 – **Zaměstnanost 2025, Snížení záloh na pojištění**.

Nezapomeňte na aktuální balíčky: **Daňová přiznání FO a PO za rok 2024**, **ZDP po novele**, **DPH po novele**, **Balíček mzdovým účetním** a **Balíček živnostníkům**, které si společně s odbornými publikacemi **Daňové a nedaňové výdaje za rok 2025**, **Pomocník mzdové účetní**, **Účetní závěrka za rok 2024** můžete objednávat přes e-shop nebo neváhejte kontaktovat náš zákaznický servis.

Věříme, že si v publikaci naleznete řešení mnohých problémů z praxe. Přejeme Vám příjemné čtení.

Jarmila Blašíčková
odpovědná redaktorka

Aktuální nabídka vydavatelství

1

2

3

4

5

6

rubriky

Seznam otázek

téma čísla:

Daňové a nedaňové výdaje

1.1	Odpočet daně z nákupu PHM záleží na účelu pracovní cesty	7
1.2	Prokázané versus paušální výdaje na dopravu	7
1.3	Společnost s r.o. a jeho společníci jsou dvě rozdílné osoby	8
1.4	Výdaje u firemního vozidla sloužícího i pro soukromé potřeby zaměstnance	8
1.5	Odpočet daně na vstupu v poměrné výši	9
1.6	Daňové výdaje nesouvisející se zdanitelnými příjmy	10
1.7	IT kancelář v části bytu programátora	10
1.8	Zdanitelný prodej akcií u fyzické osoby	11
1.9	Dvojitý test osvobození velkých prodejů akcií	12
1.10	Náhrada při přijetí	12
1.11	Dodatečné splnění podmínky délky držby akcií	13
1.12	Náhrada za použití soukromého vozidla	13
1.13	Nákladní auta v autobazaru a silniční dani	14
1.14	Osvobození příjmů z prodeje podílů od DPFO	14
1.15	Zdanění prodeje akcií oceňovaných reálnou hodnotou	15
1.16	Reklamní a propagační předměty	15
1.17	O ztrátu za rok 2024 lze snížit základ daně až 7 let	16
1.18	Poplatník DPPO s více daňovými ztrátami	16
1.19	Prokázané daňové výdaje za použití vozidla pro podnikání	17
1.20	Daň z nemovitostí jako daňový náklad	18
1.21	Dar neprodejných zásob OSVČ	18
1.22	Dobrotivý plátc se zapotí s DPH	19
1.23	Od roku 2025 dvojitý test osvobození velkých prodejů akcií	19
1.24	Poskytnutí masáže	20
1.25	DPH v daních z příjmů	21
1.26	Obdobné školení z titulu prohlubování kvalifikace	22
1.27	Daňové posouzení nadlimitních cestovních náhrad	23
1.28	Odpočet darů u obchodní korporace	24
1.29	Stravné u pracovních cest živnostníka	24
1.30	Význam hlavní funkce na zařazení do užívání	25
1.31	Obchodní vzorky	26
1.32	Daňové uplatnění odpisů a oprav je možné jen u obchodního majetku	26
1.33	Uplatnění korekčních mechanismů odpočtu daně u zásob	27
1.34	Vstupní cena domu využívaného i pro podnikání	28
1.35	DPH mezi plátcí ČR	28

téma čísla:

Zákon o daních z příjmů – novela

2.1	Směna pozemků	32
2.2	Prospěch z pohledávky	32
2.3	Bezúplatný příjem	32
2.4	Vypořádání společného jmění manželů	33
2.5	Darování majetku	33
2.6	Prodej farmy	34
2.7	Příjem z prodeje bytu	34
2.8	Bezúplatný příjem	35
2.9	Spoluvlastnický podíl	35
2.10	Spoluvlastnictví a převod na děti	36
2.11	Příjem z prodeje bytové jednotky	36
2.12	Příjem z prodeje rodinného domu	36
2.13	Rozdělení pozemku	37
2.14	Právo k použití doménového jména	37
2.15	Vypořádání spoluvlastnictví domu s pozemkem	37
2.16	Příjem z prodeje sbírky obrazů	38
2.17	Příjem z prodeje rodinného domu včetně pozemku	38
2.18	Vypořádání společného jmění manželů	38
2.19	Náhrada nemajetkové újmy	39
2.20	Kompenzace za poškození zdraví	39
2.21	Příspěvek od úřadu práce	40
2.22	Příjem z prodeje nemovitostí	40
2.23	Náhrada škody	41
2.24	Příspěvek na zástělné	41
2.25	Příjem z prodeje pohledávky	41
2.26	Stipendium ze zahraniční vysoké školy	42
2.27	Prodej nemovitě věci	42
2.28	Náhrada za služebnost	43
2.29	Paušální výdaj na dopravu	43
2.30	Příjemem za prodej nebytových prostor	44
2.31	Příjmy z nájmu činovního domu	44

téma čísla:

Dohody a zdravotní pojištění

3.1	Rozhodné částky příjmu u dohod	46
3.2	Dopočet a doplatek pojistného do minimálního vyměřovacího základu zaměstnance	47
3.3	Minimální vyměřovací základ zaměstnance	47
3.4	Souběh činnosti na dohodu a podnikání	48
3.5	Příjmy nezakládající účast na zdravotním pojištění	48
3.6	Sčítání příjmů u typově stejných dohod	49
3.7	Postup zaměstnavatele v případě příjmů u typově různých dohod	49
3.8	Plnění oznamovací povinnosti zaměstnavatelem	50
3.9	Dohoda o pracovní činnosti a osoba bez zdanitelných příjmů	50

3.10 Zaměstnavatel neodvádí pojistné a dohoda neřeší pojistný vztah	51	4.32 Penze vyplácená občanovi z Rakouska	76
3.11 Dohoda v kontextu působnosti koordinačních nařízení Evropské unie	52	4.33 Příjmy ze závislé činnosti	77
3.12 Souběh dohody a „státní kategorie“	52	4.34 Vznik rodinného závodu	77
3.13 Souběh dohody a příjmu na základě pracovní smlouvy	53	4.35 Daňová povinnost poplatníka	78
3.14 Dohody a odvod pojistného zaměstnavatelem	54	4.36 Samostatný základ daně bývá výhodný u „bohatých“ poplatníků	78
3.15 Oznamování více skutečností	55		
3.16 Navazující dohody	55		
3.17 Skončení jednoho ze dvou souběžně běžících zaměstnání	56		

Daň v praxi

Zákon o daních z příjmů

4.1 Zdanění odměn za výkon funkce prokuristy	57	4.37 Čerpání jednoúčelového poukazu, který vydal poskytovatel plnění	80
4.2 Podíl na zisku vyplacené zaměstnanci družstva	58	4.38 Přiznání daně při pořízení zboží z jiného členského státu k patnáctému dni měsíce následujícího po měsíci, kdy došlo k pořízení zboží	80
4.3 Příjem z prodeje nemovité věci	58	4.39 Přiznání daně při pořízení zboží z jiného členského státu ve vazbě na vystavení daňového dokladu	81
4.4 Finanční deriváty	58	4.40 Přemístění zboží do tuzemska osobou registrovanou k dani v jiném členském státě	81
4.5 Příjem z postoupení pohledávky	59	4.41 Režim přenesení daňové povinnosti	82
4.6 Příjmy u smluvních stran	59	4.42 Čerpání jednoúčelového poukazu, který vydala jiná osoba, než je poskytovatel plnění	82
4.7 Finanční prostředky	60	4.43 Přemístění zboží z tuzemska na Slovensko	83
4.8 Nesplacený podíl na zisku	60	4.44 Dodání zboží v řetězci z tuzemska do jiného členského státu	83
4.9 Příjem ze společného jmění manželů	60	4.45 Přiznání daně při dodání zboží v tuzemsku	84
4.10 Bezúplatný příjem manželů	61	4.46 Den uskutečnění zdanitelného plnění při dodání zboží prostřednictvím komisionáře	84
4.11 Spolupracující osoba	61	4.47 Přemístění zboží do tuzemska osobou registrovanou k dani v jiném členském státě	85
4.12 Daňový výdaj v případě prodeje podílu	62	4.48 Přiznání daně při dovozu zboží	85
4.13 Oceňování majetku	62	4.49 Přiznání poskytnutí služby s místem plnění mimo tuzemsko	86
4.14 Dílčí základ daně	63	4.50 Zvláštní režim pro malé podniky pro tuzemsko	86
4.15 Dodatečné daňové přiznání	63	4.51 Prodej zboží na dálku z tuzemska do jiného členského státu	87
4.16 Rodinný domek ve společném jmění manželů	64	4.52 Oprava odpočtu daně osobou povinnou k dani, která přestala být plátcem	87
4.17 Odpisy pronajímané nemovité věci	64	4.53 Základ daně při bezúplatném poskytnutí obchodního majetku plátcem	88
4.18 Příjem z prodeje automobilu	64	4.54 Vývoz zboží plátcem do třetí země	88
4.19 Povinnost daňového přiznání	65	4.55 Režim Evropské unie	89
4.20 Zánik pojištění s výplatou odkupného	66	4.56 Přemístění zboží do jiného členského státu v režimu skladu	89
4.21 Rodinný závod	67	4.57 Uplatnění daně plátcem jako prostřední osobou	90
4.22 Daňově podporované produkty spojení na stáří	68	4.58 Zvláštní režim pro malé podniky pro tuzemsko	91
4.23 Úmrtí společníka veřejné obchodní společnosti	69	4.59 Přiznávání daně při poskytnutí služby	91
4.24 Koupa nového osobního automobilu OSVČ – plátcem DPH	70	4.60 Přemístění zboží do tuzemska v režimu skladu	92
4.25 Příjem z prodeje motorového vozidla	71		
4.26 Zemědělské dotace z daňového pohledu	72		
4.27 Příbuzné osoby a rodinný závod	73		
4.28 Změna právní úpravy odvodů z DPP od 1. 1. 2025	74		
4.29 Stejně NIŽŠÍ příjmy = stejná daň	75		
4.30 Stejně VYŠŠÍ příjmy stejná daň	75		
4.31 Stejně VYŠŠÍ příjmy = stejná daň	76		

4.61 Oprava základu daně v případě nedobytné pohledávky osobou povinnou k daní, která přestala být plátcem	92
4.62 Smlouva o výkonu funkce jednatele	93
4.63 Povinnost přiznat daň	93
4.64 Zrušení plátcovství DPH	94
4.65 Oprava odpočtu daně při neuhrazení pohledávky ve stanovené lhůtě	94

Postupy účtování

Účetnictví	
5.1 Účtování o pořízení akcií	95
5.2 Účtování o vyřazení CP	96
5.3 Záloha na cestovní náhrady	96
5.4 Stavební práce v tuzemsku mezi plátcí	97
5.5 Nájemné placené předem v účetnictví	97
5.6 Náklady na dlouhodobou propagaci loga	98
5.7 Prodej nemovitostí – účtování úroků	99
5.8 Účtování daru DHM u plátce DPH	100
5.9 Účetní ocenění DHM pořizovací cenou	101
5.10 Limit významnosti TZ odpovídá limitu zhodnoceného DNM	101
5.11 Odhad spotřebované elektrické energie	102
5.12 Tvorba daňových opravných položek podle § 8a zákona o rezervách a odpis pohledávky	102
5.13 Nové osobní motorové vozidlo v majetku firmy	103
5.14 Účtování a zdanění finančního majetku	103
5.15 Zdanění plateb do zahraničí	104
5.16 Nákup nemovitostí	105
5.17 Vztah mezi jednatelem a jeho s.r.o.	106
5.18 Stavební práce v tuzemsku mezi plátcí	107
5.19 Daňová evidence pro DPFO	108
5.20 Účetní již pro TZ není stěžejní limit 80 000 Kč	109
5.21 Účtování doměrku daně z příjmů a související sankce	109
5.22 Individuální podnikatel	109
5.23 Tvorba daňových opravných položek podle § 8c zákona o rezervách a odpis pohledávky	110
5.24 Náklady za poskytnuté záruky	111

Zaměstnávání

Mzdy a odvody

6.1 Přerušení podnikání a zdravotní pojištění	112
6.2 Odvod pojistného ze skutečné výše příjmu	113
6.3 Celodenní osobní a řádná péče a zpětné uplatnění nároku	114
6.4 Neomluvená absence zaměstnance trvající celý kalendářní měsíc	115
6.5 Zaměstnání člena statutárního orgánu	115
6.6 Potvrzení, žádosti a prohlášení ve zdravotním pojištění	116
6.7 Zaměstnavatel a neodvedené pojistné	116
6.8 Nemoc zaměstnance a poměrná část miníma	117
6.9 Nemoc zaměstnance a zdravotní pojištění	117
6.10 Výpovědní doba ve zdravotním pojištění	118
6.11 Porušení zákonných povinností plátcem pojistného	118
6.12 Neplacené volno požívatele důchodu	119
6.13 Skončení rodičovské dovolené a péče o dítě	119
6.14 Dohoda o provedení práce a řešení pojistného vztahu	120
6.15 Výše příjmu člena statutárního orgánu	121
6.16 Zaměstnání na zkrácený pracovní úvazek a zdravotní pojištění	121

Zákonník práce

6.17 Kdy je zaměstnanec nadbytečný?	122
6.18 Dohoda o provedení práce a ošetřování člena rodiny	123
6.19 Zápočet bezpečnostních přestávek do pracovní doby v dohodě	123
6.20 Rozvržení pracovní doby zaměstnancem	124
6.21 Otcovské volno	124
6.22 Veřejná kritika zaměstnavatele	125
6.23 Pracovní úrazy podle dohod	125
6.24 Příslib zaměstnání	126
6.25 Dohoda zaměstnání jen v řádném obleku?	126
6.26 Alkoholová oslava na pracovišti	127
6.27 Zaškolení zaměstnance	127

**1 0 0 0
řešení**
3-4/2025
měsíčník
XXIV. ročník

Vydává
PORADCE s.r.o., IČO: 25836200
Hlavní třída 28/2020,
737 01 Český Těšín
tel.: 558 731 125–127
e-mail: abo@i-poradce.cz
http: www.i-poradce.cz

Odpovědná redaktorka
Jarmila Blaščíková

Redaktorka
Andrea Súkeníková

Tisk únor 2025

Zákaznické centrum
Objednávky předplatného
telefonicky: 732 479 069, 732 708 627
faxem: 558 731 128
e-mail: abo@i-poradce.cz
e-shop: www.i-poradce.cz

Za správnost uváděných údajů
odpovídají autoři.

ISSN: 1212-4710
MK ČR E 8436

Daňové a nedaňové výdaje

Zákon o daních z příjmů nemá tak docela pravdu v tom, že jde o daň z – příjmů. Ve skutečnosti se totiž až na výše zmíněné výjimky (zaměstnanci a příjmy podléhající srážkové dani) jedná o **daň ze základu daně**, a ještě přesněji řečeno ze základu daně sníženého o odpočty a patřičně zaokrouhleného. O čemž nás přesvědčí § 16 odst. 2, resp. § 21 odst. 1 ZDP, kde je stanoven výpočet daně z příjmů osob fyzických, respektive právnických.:

- **„Daň se vypočte ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně a o odčitatelné položky od základu daně a zaokrouhleného na celá sta Kč dolů, ...“**
- **„... Daň se vypočte jako součin základu daně sníženého o položky snižující základ daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celé tisíce Kč dolů a sazby daně.“**

Předmětem zdanění je skutečně „příjem“ – jak se dočteme v § 3 odst. 1, resp. § 18 odst. 1 ZDP – a od něj odvozený základ daně slouží pouze pro potřeby zvoleného technického způsobu výpočtu daně. Paradoxně však ZDP svůj ústřední pojem – příjem – nijak blíže nedefinuje, neboť *„je přece jasné, o co se jedná“*. Pouze se dozvíme, že se zdaňují příjmy peněžní i nepeněžní, dosažené i směnou, a v jednotlivých ustanoveních zákona jsou uvedeny početné příklady konkrétních druhů příjmů, které jednoznačně jsou nebo naopak nejsou zdanitelné. Bohužel jde jenom o příklady a nikoli o úplný výčet předmětu daně, jak vyplývá z velmi obecného vymezení rozsahu „příjmů“ například stylem „z

veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem“ a podobně.

Nás ale bude zajímat příznivější složka výpočtu základu daně, která **zdanitelné příjmy snižuje a tím i samotnou daň z příjmů**. Tímto menšítelem, který aktivně zmenšuje, resp. se odečítá od příjmů, jsou – **výdaje**. Tato poplatníkům milá položka až na malé výjimky (zejména u zaměstnanců a tzv. srážkové daně) dokáže snížit obecně každý zdanitelný (dílní) základ daně z příjmů. Jak potvrdí např. § 5 odst. 1, respektive § 23 odst. 1 ZDP:

- **„Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období **přesahují výdaje** prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak.“**
- **„Základem daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, **převyšují výdaje (náklady)**, a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období; rozdíl se upraví podle tohoto zákona.“**

Stručně vyjádřeno, daň se počítá ze základu daně, kterým jsou příjmy převyšující výdaje, neboli příjmy snížené o výdaje. Takže **kdo chce platit co nejmenší daň z příjmů**, má na výběr dvě strategie, případně jejich kombinaci.:

1. **Minimalizovat zdanitelné (!) příjmy**, nebo
2. **Maximalizovat daňově uznatelné (!) výdaje**.

Vydáme se druhou cestou. A opět si hned na počátku musíme postesknout, že vlastně vůbec nevíme, co jsou ty „výdaje“ zač, ZDP jejich definici neuvádí. Trochu lépe jsou na tom poplatníci s podvojným účetnictvím, kteří díky § 21h ZDP alespoň vědí, že se jedná o „náklady“ ve smyslu účetních předpisů. Sice české účetní předpisy rovněž neuvádějí definici „nákladů“, nicméně podpůrně je využitelné jejich vymezení v mezinárodních účetních standardech. Ovšem i v případě účetních jednotek existují výdaje ve smyslu ZDP, které nejsou účetními náklady, a přesto ovlivní základ daně z příjmů. Třeba daňové odpisy, o těch se rozhodně neúčtuje, stejně tak je tomu s populárními paušálními výdaji na dopravu, mimo účetní svět je dále rovněž zákonná rezerva na nakládání s elektro-odpadem nebo od roku 2020 nově pojaté rezervy v pojišťovnictví, nabývací ceny akcií neoceňovaných reálnou hodnotou také nejsou účetními náklady, přičemž při prodeji mohou být daňovými výdaji, a tak podobně.

Z praktického hlediska je daleko významnější, za jakých podmínek může výdaj snížit zdanitelné příjmy a tedy základ daně a tím pádem i daň z příjmů. Pouze o tyto – tzv. **daňové výdaje** – ve skutečnosti totiž poplatníkům jde. Jejich základní vymezení v první větě § 24 odst. 1 ZDP je asi nejznámější větou z celého daňového zákona:

- **„Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními předpisy.“**

Co může být na daňových výdajích tak složitého? Takto se mohou podívat hlavně čtyři typy čtenářů. Zaměstnanci, jejichž daní z příjmů se žádné uznatelné výdaje netýkají, „paušalisté“ uplatňující u příjmů ze samostatné činnosti nebo z nájmu výdaje ve výši záko-

nem daného procenta z příjmů, šťastlivci z řad OSVČ využívající pohodovou „paušální daň“ prostou vši byrokracie, a také příliš opatrní poplatníci nárokuje jen zcela bezproblémové výdaje. Ano, daňová korektnost a autocenzura podnikateli nepochybně zajistí klidné spaní a pouze výjimečný střet se správcem daně, platí se za ni vyšší daní.

Někdy však narazí i velmi obezřetný poplatník, který snižuje základ daně pouze o „bezpečně uznatelné“ výdaje prokázané řadou hodnověrných a přesvědčivých listinných i jiných důkazů. Obvykle cizí vinou... kvůli nepoctivému dodavateli, který ve skutečnosti nebyl tím, za koho se vydával. Například tesař koupí na pile pár trámů, za které hotově zaplatí a se standardním dokladem o prodeji odjíždí. Při daňové kontrole se proto notně podiví, proč má bernák problém s tímto výdajem. A důvod? Třeba údaj o dodavateli neodpovídá skutečnosti, žádná takováto firma v úřední databázi není, nebo předmětný doklad nemá ve své evidenci příjmů. Není totiž výjimkou, že někteří zaměstnanci si tu a tam přilepší na úkor zaměstnavatele a především hotovostní příjmy „zapomenou“ standardně vložit do interního účetního systému – a tedy oficiálně dodavatel nic nedodal a žádnou platbu od našeho nebohého tesaře nepřijal.

O výdaji hovoříme jako o daňovém výdaji tehdy, pokud má daňovou účinnost (uznatelnost), a proto může snížit základ daně z příjmů. Naproti tomu nedaňový alias daňově neúčinný/neuznatelný výdaj základ daně nesníží. Prakticky vyjádřeno: na daňové výdaje poplatníkovi „přispívá stát“ – vzdá se poměrné části daně z takto sníženého základu daně – zatímco nedaňové výdaje si poplatník hradí plně sám ze svých zdaněných příjmů. Ekonomicky tak přinášejí podnikateli daňové výdaje snížení pořizovacích cen nakupovaného zboží a služeb.

Ing. Martin Děrgel

1.1 Odpočet daně z nákupu PHM záleží na účelu pracovní cesty

Stavební firma načepovala u prodejce PHM benzín do svého (nebo najatého) vozidla za 1 000 Kč bez daně. Obě firmy jsou plátcí DPH, takže prodejce paliva musí při jeho dodání – natankování – přiznat DPH na výstupu se sazbou daně 21 %, tedy ke své prodejní ceně 1 000 Kč připočítá povinnou daňovou přírážku 210 Kč.

Může si stavební firma uplatnit odpočet DPH na vstupu z koupené PHM?

Stavební firma je sice plátcem – jinak by na odpočet nemohla ani pomyslet – jenže zadarmo a bez práce to mít nebude. Hlavní podmínkou je, že toto přijaté zdanitelné plnění – koupený benzín – použije v rámci své ekonomické (podnikatelské) činnosti pro uskutečňo-

vání „nárokových“ plnění. Tedy zejména pro vlastní zdanitelná plnění, například při svých stavebních zakázkách. Což zřejmě bude nejčastější reálný případ. Toto své tvrzení, ale musí plátce umět prokázat – např. knihou jízd.

Je ale také možné, že jde o stavební firmu OSVČ – pana Pepy – který nakoupil benzín před rodinnou rekreací v Beskydech. Pak tedy – i když jde o plátce DPH – nesplní podmínkou, že přijaté zdanitelné plnění (benzín koupený od plátce) použije v rámci své ekonomické (podnikatelské) činnosti. A proto nebude mít nárok na odpočet DPH na vstupu z nakoupené PHM – ani zčásti – tuto soukromou jízdu neuvádí do „firemní“ knihy jízd.

1.2 Prokázané versus paušální výdaje na dopravu

Poplatník používá pro své podnikání dodávkový automobil s průměrnou spotřebou 10 litrů nafty na 100 km. Přičemž s ním v průměru měsíčně takto ujede zhruba 1 000 km, takže spotřebuje cca 100 litrů nafty.

Jak postupovat v dané situaci?

Pro rok 2025 činí „úřední“ průměrná cena motorové nafty podle zmíněné vyhlášky č. 475/2024 Sb. – 34,70 Kč/litr. Odpovídá totiž průměrné ceně na českých pumpách v minulém roce 2024, zatímco realita 2025 (viděno zkraje ledna) vychází pro motoristy trochu lépe – levněji zhruba o korunu na litru. Za projetých 100 litrů nafty si tak firma daňově uplatní v souladu s knihou jízd:

a) při uplatnění vyšší ceny dle vyhláš-

ky měsíčně 100 litrů x 34,70 Kč/litr = 3 470 Kč,

b) při ceně prokázané doklady o nákupu nafty by to bylo o něco méně. Je tak pro ni daňově výhodnější využít (plný) paušální výdaj na dopravu 5 000 Kč měsíčně, přičemž si tímto navíc usnadní také administrativu odbouráním nutnosti vést knihu jízd a nemusí řešit průkaznost paragonů o nákupu PHM.

Při uplatnění výdajů za PHM v prokázané výši si poplatník však nemůže vybrat variantu – cena podle vyhlášky versus podle dokladu o nákupu – protože tato je dána příslušným vztahem k danému vozidlu dle § 24 odst. 2 písm. k) ZDP, jak bylo probráno v minulé kapitole. Například když by se jednalo o auto v nájmu či v obchodním majetku, vycházelo by se povinně ze skutečné kupní ceny paliva, zatímco u vozu nezahrnutého do obchodního majetku poplatníka by se pro tyto účely použily úředně stanovené průměrné ceny PHM.

1.3 Společnost s r.o. a jeho společník jsou dvě rozdílné osoby

Pan Jiří léta podnikal jako fyzická osoba – OSVČ. Po čase se ale rozhodl přejít na právní formu s.r.o., kde je jediným společníkem a jednatelem zároveň. Přičemž kromě činnosti v s.r.o. stále ještě podniká jako OSVČ. Společnost s r.o. si pro své potřeby koupila nákladní automobil, který ale využívá i pan Jiří pro své vlastní podnikání OSVČ.

Jaké je řešení daného případu?

Pan Jiří je totiž za ty roky podnikání coby fyzická osoba zvyklý, že vše, co pořídil pro podnikání, je jeho a může to tedy volně využívat. Jenže chyba lávky, co patří s.r.o., to už nyní není ve vlast-

nictví pana Jiřího a proto není oprávněn tyto „cizí“ věci pro sebe používat – ať už soukromě nebo pro své vlastní podnikání formou fyzické osoby (OSVČ).

Samozřejmě coby společník a nejvyšší pán s.r.o. jistě může dát a také bez problémů dá souhlas s bezúplatným využíváním majetku s.r.o. pro potřeby „pana Jiřího“, jenže to nebude bez daňových následků.

1.4 Výdaje u firemního vozidla sloužícího i pro soukromé potřeby zaměstnance

Firma Stavaři, s.r.o. se zabývá převážně výstavbou rodinných domů a chat. V obchodním majetku má osobní automobil značky Škoda, který využívá pro své běžné pracovní cesty, ale současně je jednatel – pan Petr – oprávněn používat toto vozidlo také pro své soukromé potřeby. Dále si firma dlouhodobě pronajala terénní auto značky Ford, které ji slouží pro pracovní cesty do náročnějšího terénu v souvislosti s výstavbou rekreačních chat v odlehlejších částech podhůří. Rovněž u tohoto vozidla je jedna ze zaměstnankyň – paní Petra – oprávněna využívat jej pro své osobní potřeby, jelikož sama bydlí na samotě v těžce sjízdné části podhorské vesnice.

Jak je to z pohledu daňových výdajů?

Z důvodu částečně soukromého využívání auta značky Škoda firma nijak nemusí poměrově krátit daňovou uznatelnost vypočtených daňových odpisů ani výdaje za jeho opravy a údržbu či pojištění apod. Rovněž u najatého Fordu zůstává plně daňovým výdajem celé sjednané nájemné, samozřejmě v ča-

sovém rozlišení.

Naproti tomu u výdajů za pohonné hmoty – u obou vozidel – může s.r.o. daňově uplatnit pouze část odpovídající jejich využití pro firemní účely. Což si vyžádá průkaznou podrobnou evidenci ujetých kilometrů pro firemní versus osobní potřeby.

Pokud bylo v září natankováno do Fordu nafty za 3 000 Kč, a z ujetých 600 km připadá na pracovní cesty 400 km (2/3), pak lze daňově uplatnit za naftu jen 2 000 Kč (2/3 ze 3 000 Kč). Snazší by to bylo při uplatnění tzv. krácených paušálních výdajů na dopravu 4 000 Kč měsíčně, kdy není třeba vést knihu jízdy ani prokazovat výdaje za palivo. Jenže tato možnost padá, protože vůz byl přenechán jiné osobě.

1.5 Odpočet daně na vstupu v poměrné výši

Účtaři, s.r.o. je plátcem DPH a zabývá se externím vedením účetnictví. Pro jízdy za klienty a po úřadech firma v lednu 2025 koupila automobil kombi za 600 000 Kč + 21 % DPH 126 000 Kč. Přičemž předpokládáme, že uskutečňuje pouze zdanitelná plnění, a proto má obecně nárok na plný odpočet daně. Současně bylo vozidlo jedné zaměstnankyní bezúplatně poskytnuto k používání pro služební i pro její soukromé účely. Přičemž bylo odhadnuto, že pro ekonomickou činnost plátce bude sloužit cca z 80 %. Proto plátcem v přiznání k DPH za leden 2025 nárokoval jen tomu odpovídající poměrnou část odpočtu DPH na vstupu 80 % z 126 000 Kč = 100 800 Kč.

Jak je to z pohledu nároku na odpočet daně?

Člověka, který už se profesně střetl s českými daněmi, se možná zarazil nad zmínkou o odhadnutém poměrném koeficientu. Ví totiž, že v daních obecně je přece potřeba umět vše hodnověrně prokázat a pouhý odhad (tvrzení) berňák neuzná... Ano, obvykle tomu tak je, ale v tomto případě jde o výjimku vynucenou realitou a časovou kauzalitou – předem totiž nelze jednoznačně stanovit, v jakém poměru bude auto skutečně využíváno pro podnikání firmy versus soukromě. Proto holt nezbývá, než aby se poměrný koeficient spokojil s pouhým odhadem – který by ovšem měl být hodnověrně podložen tzv. kvalifikovaným odhadem, případně expertním výpočtem. S jeho odhadem navíc

►► **Pokud se skutečný poměrný koeficient liší od původně odhadnutého, musí plátcem provést opravu uplatněného odpočtu daně...** ◀◀

výslovně počítá i § 75 odst. 4 ZDPH:

„Nelze-li v okamžiku uplatnění odpočtu daně stanovit výši poměrného koeficientu podle skutečného podílu použití, stanoví ji plátcem kvalifikovaným odhadem; (...)“

Na základě podrobné evidence v knize jízd bude nakonec firemní využití vozidla za celý rok 2025 jen 60 %. Je nasnadě, že s tím se zákon o DPH nemůže spokojit, protože by reálně hrozilo, že řada méně svědomitých plátců bude záměrně při původním odhadu poměrného koeficientu více či méně podceňovat rozsah soukromého využívání vozidla, čímž by byl obcházen spravedlivý princip časového odpočtu daně na vstupu v poměrné výši.

Ustanovení § 75 odst. 8 ZDPH stanoví, že pokud se skutečný poměrný koeficient (ve smyslu odst. 7 dtto) liší od původně odhadnutého – u dlouhodobého majetku již od roku 2025 neplatí práh nejméně 10 procentních bodů – musí plátcem provést opravu uplatněného odpočtu daně v posledním přiznání k DPH za daný kalendářní rok. Při nastolení uvedené situace by Účtaři, s.r.o. – v roli plátce – museli v posledním přiznání k DPH za kalendářní rok 2025, tj. za prosinec opravit odhadem uplatněný poměrný odpočet (snížit) z původních 80 % z DPH na vstupu 126 000 Kč (100 800 Kč) na 60 % z 126 000 Kč (76 600 Kč), což znamená snížení odpočtu daně o 25 200 Kč.

1.6 Daňové výdaje nesouvisející se zdanitelnými příjmy

Živnostník – Dobrák, provozující tradiční českou hospůdku ve stylu První republiky je plně hoden svého jména. Proto svým zaměstnancům vyplácí mzdu 80 000 Kč a navrch jim ještě přispívá měsíčně 2 000 Kč na doplňkové penzijní spoření a za 1 000 Kč pro ně nakupuje vstupenky do kina, divadla nebo na fotbal.

Jsou to ale všechno jeho daňové výdaje?

I když pročítal § 24 odst. 2 ZDP pečlivě, nenašel tam položku „mzdy“. Nejblíže věci se mu zdálo písmeno p) ZDP, podle kterého jsou daňově účinné výdaje, k jejichž úhradě je poplatník povinen podle zvláštních zákonů – protože zákoník práce ukládá povinnost dát zaměstnancům mzdu. Jenže to by se dalo využít asi jen pro zákonem stanovenou minimální mzdu, nikoli pro jeho štedré super mzdy.

Živnostník se však obává zbytečně, ať už je mzda jeho zaměstnanců jakkoli super vysoká, může ji klidně uplatnit jako daňový výdaj. A to nikoli podle speciálního § 24 odst. 2 ZDP, nýbrž s opo-

rou v základní ustanovení § 24 odst. 1 ZDP, protože jde o výdaj vynaložený na dosažení jeho zdanitelných příjmů – z provozu restaurace.

Složitější je to s příspěvkem na doplňkové penzijní spoření zaměstnanců, kde je opravdu třeba hledat oporu pro daňové uznání v § 24 odst. 2 ZDP – průkaznost se zdanitelnými příjmy zde totiž patrně neobhájíme. Naštěstí je možno tento výdaj začlenit pod speciální § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 ZDP – práva zaměstnanců zaručená vnitřním předpisem, pracovní či jinou smlouvou – což z něj činí opět bezpečný daňově uznatelný výdaj.

A nepeněžní volnočasové radovánky? Zmíněný příznivý § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 ZDP je možno od roku 2024 využít, jen když zaměstnanec příjem zdaní. Zpravidla ale nepeněžní benefity u nich splňují podmínky osvobození od daně, takže se uplatní silnější speciální § 25 odst. 1 písm. h) ZDP označující výdaj za nedaňový.

1.7 IT kancelář v části bytu programátora

Pan Hekr podniká jako OSVČ v zakázkové výrobě nejrůznějších programátorských „kouzel“. Jelikož ke své tvůrčí práci potřebuje prakticky jen kvalitní počítač, internet a zejména klidné místo, zřídil si IT kancelář v jednom z pokojů najatého bytu. Výdaje prokazuje daňovou evidencí podle § 7b ZDP, což ale komplikuje fakt, že jsou často sporné, neboť prostor i předměty využívané pro podnikání slouží zčásti i pro jeho osobní potřeby.

Jak je to z pohledu daňových výdajů?

Na straně jedné tedy provozní výlohy spojené s bytem prokazatelně souvisejí se zdanitelnými příjmy z podnikání pana Hekra a splňují tak obecnou podmínku daňové uznatelnosti. Ovšem na straně druhé, se věcně jedná rovněž o výdaje na jeho osobní potřebu, kte-

ré jsou speciálním ustanovením a priori vyloučeny z daňově účinných.

Z hlediska průkaznosti by ideálním řešením této patové situace bylo jednoznačné přiřazení dílčích výloh spojených s bytem pro podnikatelské versus ostatní (osobní, rodinné) potřeby. Což

si lze reálně představit snad jen u elektřiny, pokud by její odběr IT kanceláří pana Hekra měřil podružný elektroměr. Ani nadměru pedantního úředníka by nenapadlo nutit nebohého živnostníka k pečlivému odměřování a zaznamenávání vody spotřebované během programátorské činnosti, k propočítávání

tepelné energie dodané do zmíněného pokoje, k vážení odpadků vzniklých v souvislosti s podnikáním atp. Stejně tak není možné – patrně ani právně – aby se dohodl s vlastníkem bytu na dvojí fakturaci nájemného, zvláště za onen IT pokoj, a odděleně za zbývající část bytu užívanou privátně.

V praxi respektovaným kompromisním řešením se osvědčilo rozklíčování celkových výdajů placených v souvislosti s užíváním bytu na část soukromou versus podnikatelskou v poměru podlahových ploch. Pokud tedy činí celková vnitřní nášlapná plocha bytu např. 100 m², z čehož výhradně k podnikání slouží pokoj o ploše 20 m², pak „průkazný“ klíčovací poměr bude 20 % (= 20 m² / 100 m²). Tuto část výdajů na bydlení pak bude moci pan Hekr zahrnovat mezi své daňové výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů OSVČ.

1.8 Zdanitelný prodej akcií u fyzické osoby

Pan Evžen v lednu 2025 nakoupil balíky akcií dvou akciových společností – ABC a XYZ – každý za 100 000 Kč, což jsou i nabývací ceny těchto cenných papírů, jelikož pro jednoduchost neuvažujeme vedlejší výlohy spojené s pořízením akcií. Poplatník nepodniká jako OSVČ, případně akcie nezahrnul do obchodního majetku. Všechny akcie pan Evžen prodá ještě v roce 2025, a to u firmy ABC se ziskem za 150 000 Kč, zatímco podily v XYZ se ztrátou jen za 80 000 Kč. Opět pro přehlednost neuvažujeme žádné poplatky, provize ani žádné další výdaje související s prodejem akcií. Celkově tedy dosáhl ze svého soukromého obchodování s akciemi – CP – zisku 30 000 Kč, jelikož z původní investice (výdaje) 200 000 Kč vytěžil konečný hrubý příjem 230 000 Kč.

Jak je to v případě prodeje akcií u fyzické osoby?

I když je zisk pod 100 000 Kč, nelze uplatnit osvobození podle § 4 odst. 1 písm. t) ZDP, jelikož testuje na limit 100 000 Kč – příjmy – z prodeje cenných papírů a ne zisk (příjmy snížené o výdaje). A kvůli prodeji akcií dříve než po třech letech nelze využít ani osvobození dle § 4 odst. 1 písm. u) ZDP.

Jde tedy o příjem zdanitelný, a protože nespadá mezi příjem ze samostatné (podnikatelské) činnosti – akcie nebyly v obchodním majetku Evžena – jedná se zbytkově o tzv. ostatní příjem z úplatného převodu CP podle § 10 odst. 1 písm. b) bodu 2 ZDP.

V rámci tohoto jednotlivého druhu příjmu – z převodu CP – je dílčím základem daně z ostatních příjmů celkový úhrn příjmů (230 000 Kč) snížený – minimálně na nulu – o výdaje vynaložené na jejich dosažení, což je zde úhrn nabývacích cen prodaných akcií 200 000 Kč. Tento dílčí základ daně pana Evžena tak činí 30 000 Kč.

1.9 Dvojí test osvobození velkých prodejů akcií

Modelka Monika využila nabídky francouzské firmy a založila s ní v roce 2020 Krása, a.s. věnující se módním přehlídkám, soutěžím „Miss“, plastické chirurgii, kosmetice, oblečení a módním doplňkům. Její peněžitý vklad byl 1 milion Kč. V roce 2024 měl podíl Moniky (její akcie) již hodnotu 100 milionů Kč, čehož využila a prodala je druhému akcionáři z Francie na splátky: 50 % do konce roku 2024 a druhá polovina v létě roku 2025.

Jak postupovat v dané situaci?

Monika má tedy příjem z prodeje cenných papírů – akcií – po uplynutí časového testu 3 let od nabytí. Takže splnila podmínku pro osvobození tohoto příjmu od daně stanovenou v § 4 odst. 1 písm. u) ZDP. V souladu s tím celá první

částka (50 milionů Kč) obdržená v roce 2024 definitivně unikla zdanění; pouze se musí „udat“ správci daně a dle § 38v ZDP oznámit finančnímu úřadu do 1. 4. 2025, jinak by ji hrozila docela drahá pokuta.

Horší to bude s druhou půlí ceny akcií plynoucí v roce 2025, kdy již platí zpřísněná regulace omezující tento typ osvobození (spolu s prodeji podílů v s.r.o., družstvu) „pouze“ na příjmy do úhrnu 40 milionů Kč za rok dle § 4 odst. 3 ZDP. Nadlimitních 10 milionů Kč tak bude zdanitelným ostatním příjmem ad § 10 ZDP. Daňovým výdajem může být buď poměrná část nabyvací ceny (tj. peněžitého vkladu 1 milion Kč) dle § 10 odst. 4 a 6 ZDP, nebo díky § 10 odst. 9 ZDP tržní hodnota k 31. 12. 2024, resp. v daném případě ke dni dřívějšího prodeje akcií.

1.10 Náhrada při přijetí

Výrobní podnik ve Zlíně dlouhodobě marně sháněl svářeče. Konečně se mu podařilo najít vhodného zaměstnance, ovšem až z Karviné, kde bydlel v bytě s manželkou a dvěma dětmi. V rámci náborové politiky u této profese s nedostatkem volných pracovníků firma inzerovala zajištění ubytování a vyplácení tzv. odlučného (resp. ostatních druhů zákonných cestovních náhrad), což bylo zakotveno také do uzavřené pracovní smlouvy.

Jaké je správné řešení?

Přijatému svářeči proto bude zlínská firma poskytovat náhrady při přijetí v souladu s § 177 a 178 ZP:

- náhrada jízdních výdajů za určený dopravní prostředek – vlak nebo autobus – v prokázané výši,

- stravné v paušální výši 300 Kč za každý pracovní den,
- stěhovací výdaje při případném přestěhování svářeče a jeho rodiny do najatého bytu ve Zlíně.

Všechny náhrady budou pro firmu daňovým nákladem podle § 24 odst. 2 písm. zh) ZDP, u zaměstnance nepůjde o zdanitelný příjem, s výjimkou stravného přesahujícího limit stanovený vyhláškou pro „veřejný sektor“.